

10 ביוני 2015

לכבוד
מר נפתלי בנט
שר החינוך
משרד החינוך

שלום רב,

הנדון: הוצאת ההצגה "הזמן המקביל" מסל התרבות

שמענו בדאגה רבה על החלטתך להוציא מסל תרבות את ההצגה "הזמן המקביל" של תיאטרון אל-מידאן.

ההצגה "הזמן המקביל" של המחזאי והבמאי בשאר מורקוס מבוססת על סיפור של וליד דקה, אסיר בטחוני שהורשע במעורבות בחטיפתו וברציחתו של החייל משה תמס בשנת 1984 ונדון למאסר עולם. המחזה לא מזכיר כלל את מעשה הרצח המתועב, אלא עוסק בשגרת חייהם של אסירים ביטחוניים בבית הסוהר וברצונו של אסיר ביטחוני לבנות עוד לקראת חתונתו.

ההצגה הועלתה לראשונה לפני למעלה משנה, וועדת הרפרטואר של סל תרבות החליטה לכלול אותה בסל. מאז צפו בה כ-900 תלמידים. בשבועות האחרונים התעוררה מחאה נגד העלאת ההצגה, ולפני כחודש עיריית חיפה החליטה בהחלטה לא חוקית להקפיא את העברת התקציבים לתיאטרון ולבחון את המשך התמיכה בו.

בסמוך לכניסתך לתפקיד שר החינוך דרשת מוועדת הרפרטואר של סל תרבות לדון מחדש בהכללת ההצגה בסל. ספק אם היה יסוד לדרישה זו על אף שהוועדה, בעת שקיבלה את החלטתה הראשונה, לא הייתה מודעת לכך שהמחזה מבוסס על סיפור של וליד דקה. אין ספק, כי הניסיונות שלך להפעיל לחץ על הוועדה היו פסולים בתכלית – בתחילה הודעת שתשתתף באופן אישי בשיבת הוועדה, ולאחר מכן הכרזת, כי אם הוועדה לא תקבל את ההחלטה הנכונה בענייך, אתה תחליט במקומה.

ביום שני התכנסה הוועדה לדון בעניין, ולמרות הלחצים היא החליטה פה אחד לאשר מחדש את ההחלטה לכלול את ההצגה בסל תרבות. כבר למחרת היום הודעת, כי אתה דוחה את ההחלטה ומחליט להוציא באופן מיידי את ההצגה מסל תרבות. בהצהרותיך אמרת, כי "ילדי ישראל לא יראו הצגה המגלה סובלנות כלפי רוצחי יהודים", וכי זוהי ההחלטה המוסרית והחינוכית היחידה שניתן לקבל. עוד ציינת, כי ההצגה מתייחסת לרוצח חייל כאל גיבור.

החלטתך זו להתעלם מהחלטתה של וועדה מקצועית-אמנותית ולהישען על בסיס עובדתי נטול בסיס, שאין קשר בינו לבין תוכנו של המחזה, פסולה מכל וכל. יש בה כדי לפגוע בחופש הביטוי בכלל ובחופש הביטוי האמנותי בפרט. יש בה אף כדי לקעקע את מעמדם של החברים בוועדות המקצועיות של משרד החינוך.

מערכת חינוך ראויה לשמה אמורה לאתגר את תלמידיה לדון בשאלות רגישות ושנויות במחלוקת. תלמידים בכיתות י"א-י"ב, להם מיועדת ההצגה בסל תרבות, מסוגלים להתמודד עם המורכבות שמעלה ההצגה. היא יכולה להוות מצע לדיון נוקב בשלל הסוגיות שההצגה מעלה – לרבות במעשהו הנפשע של מי שחיבר את הסיפור עליו מבוסס המחזה.

תפקידך כשר החינוך הוא לדאוג שמערכת החינוך תחנך את התלמידים לגישה ביקורתית, פלורליסטית ומאתגרת מוסכמות. החלטתך זו משדרת מסר הפוך לחלוטין.

לפיכך נבקשך ראשית, לבטל את החלטתך; ושנית, שלא להתערב בשיקוליה המקצועיים-אמנותיים של ועדת הרפרטואר של סל התרבות.

בכבוד רב,

דן יקיר, עו"ד
היועץ המשפטי

העתק: גב' דורית מורג, היועצת המשפטית, משרד החינוך